

Datum: 07.03. 2022.

Broj: 02-06-891

TI BiH: Zbog partijskog zapošljavanja sve veći broj prijava korupcije u obrazovanju i državnoj upravi

Banja Luka, 07.03.2022. - Tokom prošle godine Centar za pružanje pravne pomoći Transparency International u BiH (TI BiH) primio je 1629 poziva građana koji su prijavili korupciju i tražili pravnu pomoć a na osnovu njihovih prijava i na sopstvenu inicijativu, TI BiH je postupio u 265 predmeta pred nadležnim institucijama. Građani su najčešće ukazivali na nepravilnosti u postupcima zapošljavanja i nepostupanje inspeksijskih organa dok je TI BiH najviše prijava podnosio zbog korupcije u oblasti javnih nabavki i pojave sukoba interesa.

DRŽAVNA UPRAVA
112 PREDMETA

OBRAZOVANJE
30 PREDMETA

ZDRAVSTVO
27 PREDMETA

PRIVATNI SEKTOR
21 PREDMET

SUKOB INTERESA
19 PREDMETA

PRISTUP INFORMACIJAMA
17 PREDMETA

POLICIJA
13 PREDMETA

PRAVOSUĐE
13 PREDMETA

OSTALO
9 PREDMETA

GRADEVINARSTVO
4 PREDMETA

Zabilježen je značajan porast broja prijava u oblasti obrazovanja, posebno roditelja koji su sumnjali na partijsko zapošljavanje nastavnog kadra. Izdvajamo primjer konkursa za prijem 13 vaspitača u JU Centar za predškolsko vaspitanje i obrazovanje Banja Luka gdje je nakon promjene gradske vlasti i direktora prvi put od 2015. godine raspisan konkurs od 2015. godine a prijavilo se preko stotinu kandidata. Ipak 13 najuspješnijih nije zaposleno jer je u međuvremenu bivša direktorica vraćena na funkciju i odmah je poništila završen konkurs. TI BiH je reagovao i slučaj prijavio prosvjetnoj inspekciji koja je poništila njenu odluku. Zbog sve učestalije pojave partijskog zapošljavanja kadrova u obrazovne ustanove, TI BiH je uz podršku Ombudsmana za ljudska prava vodio i kampanju „Političari izađite sa časa“ a Vladi RS podnesena je inicijativa za izmjenu propisa koji bi omogućili da se iz izbora kadrova isključi politika.

Pored obrazovanja povećan je i broj prijava korupcije u zdravstvu a prošle godine došlo je do reakcije nadležnih institucija u dva velika slučaja koja je pokrenuo TI BiH. Zbog nezakonitih nabavki medicinske opreme od strane Instituta za javno zdravstvo RS došlo je do istrage i hapšenja direktora ove ustanove i drugih aktera protiv kojih je TI BiH podnio krivične prijave. Takođe, nakon prijave TI BiH inspekcija je utvrdila da firma koja nema dozvolu snabdijeva Bolnicu Trebinje kiseonikom koji se koristio u medicinske svrhe čime se ugrožavalo zdravlje stanovništva. „Afera kiseonik“ i pritisak javnosti doveli su do zabrane daljeg prometa kiseonika od dobavljača koji nisu imali potrebne ateste i dozvole.

Kao i prethodnih godina najveći broj prijava odnosio se na sektor državne uprave, i to uglavnom na neregularnosti u procesima zapošljavanja državnih službenika a 12% prijavilaca su klasifikovani kao „zviždači,“ što predstavlja povećanje za 4,5% u odnosu na 2020. godinu. Ovo je posebno važno naglasiti

jer u FBiH još nije usvojen zakon o zaštiti „zviždača“ a tamo gdje on postoji i dalje dolazi do progona prijavitelaca korupcije. Ističemo i slučaj Emira Mešića koji se suočava sa odmazdom jer je prijavio korupciju u UIO BiH a nadležni odbijaju da mu pruže zaštitu. TI BiH je pred Sudom BiH dobio status umješača u sudskom procesu u kojem je g-din Mešić svog poslodavca tužio zbog diskriminacije.

Ove godine zaprimljeno je 19 prijava potencijalnog postojanja sukoba interesa nakon čega je 14 prijava upućeno na dalje provjere nadležnim organima. Ističemo da je Centralna izborna komisija BiH nakon reakcije TI BiH, oduzela mandat vijećniku iz Velike Kladuše Aladinu Čerimoviću koji je istovremeno bio savjetnik premijera USK a ukupno je po četiri osnova bio u sukobu interesa.

Zbog odbijanja javnih organa da dostave informacije od javnog značaja, prošle godine TI BiH je pokrenuo 17 upravnih sporova.

Značajan broj prijava građana zabilježen je i zbog postupanja policijskih organa a nakon dugotrajnog spora Vrhovni sud Republike Srpske donio je konačnu odluku i odbio tužbu TI BiH protiv odluke MUP-a RS koji odbija dostaviti Izvještaje policijskih službenika o upotrebi sile protiv članova i aktivista grupe Pravda za Davida. Zbog ovoga je pokrenuta apelacija pred Ustavnim sudom BiH.

Transparency još od 2003. godine pruža pravnu pomoć građanima koji se bore protiv korupcije a do danas se preko 20.000 građana obratilo TI BiH-u, uglavnom putem prepoznatljivog broja 0800 55-555.

